

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Stvpidvs. Descriptio XLIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Ereniam si Sabella anus vera prædixit, neque mihi gladius hostilis, neque dolor lateris, neque tussis, aut podagra, sed lingua garruli est peritimescenda, idcirco bene monebat prudens saga, vt cum primum ab ephæbis excessissem, garrulos quam diligenter declinarem. Veneramus ad Vestæ, sub horam nonam, sensim extrabescere iam Sole: & hic forte citatus vadimonio; aut respondere debebat, aut causa cadere. Tum me hilariter inuens, comoda, inquit, operam litiganti, & tantisper ades, dum citatus respondeo: Moriar ego, respondi, si iam præ lassitudine stare valco, aut si vllam iuris ciuiliis partem noui: deinde ægrotus amicus quando à me conuenietur? at vir bonus; hæreo, inquit, & inter sacrum, saxumque (quod aiunt) sto, tunc, an rem meam relinquere debeam: sed quicquid est, sequeris. Miserum me (mecum aiebam) ad quam aurium lanienam veni: cum ille protrahit me frustra reluctantem.

INEPTVS.

Descriptio XLII.

Expressus
ex Theophr.
& stylo
pictori.

Homo est, si quisquam alius, ineptus, qui rempus, quod postulet, nunquam videt: aut plura loquitur, aut se ostentat, aut eorum quibuscum est: vel dignitatis, vel commodi rationem non habet: in omni denique genere inconcinnus est, & multus. Amicum licet videat occupatissimum, de nugis interpellare non veretur, æstu, febrilique iactatum inuisens, futili garrulitate perstreptit, omnibus inuisus: Eos qui è longinquo itinere recentes adueniunt, & languent de via; ad deambulandum secum inuitat, & cum iam præ tædio, & lassitudine stare non possit: quærit numquid iucunda sit deambulatio, mox inter suos familiares, de sua vxore, aut seruis intempestiue loquitur, & rem aliquam orsus à capite exponit, veterem putà cantilenam, quam omnes ceteris audierunt, ab ovo tamen, vsque ad mala citare non desinit, ceteris ad hæc naufragantibus solus ineptissime ridet, & sibi plaudidit, quasi inuenierit, quod pueri in saba. Idem in officiorum minutis semper multus, quæ maioris momenti sunt negligit: arreptas de triuijs sæcietas omnino frigidas ludibundus in amicos intorquet, & gratificari putans in-

terim lædit, atque in eo sibi magnopere commis esse videtur, & viuanus. Modo saltare iubet sobrios, modo mercibus iam venditis adducit emptorem, qui pluris emat: modo venit ad testimonium dicendum, cum iam litis dirempta est, modo etiam amico mortuo festinans, & anhelans accersit medicum. Quid quod facilis in omnibus, ea in se recipit, quibus prestandis minimè par sit, & si forte queratur de via, præibo, inquit, præibo: mox dux sit itineris, cuius exitum cum inuenire non possit, merito præbet se deridendum. Ad hæc curiosè de exercitu, vectigalibus, iudicijs, sciscitatur à magistratu: & poetis quærit, quonominè Cyclopi canes appellarentur: miraturque ab Homero prætermisum. Quid si vxor obierit, intempestiuos eiufatus edit, & in cippo sepulchri auos, abauos, tritauos, totamque genealogiam curat inferibi, addens insuper. *vixi.*

STVPIDVS.

Descriptio XLIII.

Stupidus eiusmodi est, qui cum ad quatuor *Ex Theophr.* vsque numerauit, incipit mente confundi, *Ec.* & cum diu calculos in omnem partem versauit, rationesque perauit, rogat ab eo, qui sibi affidet, de ea re minimè cogitans, dic obsecro, summa quanta est: ac si fortè litem intentauit aliquis, vbi ad eum diem ventum, quo disceptari causa debet, eius oblitus in agrum proficiscitur. Vxore nuper mortua rogat, cur *Hoc inuen-* non veniat ad prandium, & eam per seruum *tu. caseratris* bet accersiri, at illo dicente dominam vixisse: *buius* non inquit memineram: idem pileum, quem *Claudij* habet in capite, zonam, qua cinctus est sæpè *Imperat.* quæritat, & non inueniens, furto sibi surrepta *μεινωσις* fuisse querit. *de alio.*

Quid cum aliquis ex familiaribus diem obisse nuntiatur: non credo inquit, de obitu ad me scripisset, qui mihi semper fuit de intimis: si tamen mortuus sit, bene illi verat. Nec satis, debitas sibi pecunias recipiens, testes adhibet, ad cautionem: cum puero iurgatur: quod cucumeros hyeme non emerit: pratum si à talpis infestetur, pauimento sterni iubet: Canum, si rinxerint, *υαυυυ*

vnum ad exemplum aliorum damnat suspē-
dio, testes, & lapides fœno mollire assidue fri-
tando conatur, & cum à pulicibus pungitur,
iam vos, inquit, pessima animalcula, belle de-
cipiam: nam cādelam exinguam, ac me mor-
sionentis appetere possitis.

CALVMNIATOR.

Descriptio XLIV.

*Ex Ammia-
nio Cr.* **C**alumniator iste, quem videtis, non est
homo, sed lamia omni dicitate terri-
ma: sine fronte, sine oculis, sine conscientia;
monstrum planè horribile, cui soli prominēt
dentes turpi rubigine infecti, cui feralis pal-
lor, cui deformis macies, cui nudata carnibus
ossium compages restat. Draconis ahucius pe-
stilentem sceleton, aut exsiccatum cadaver di-
ceres. Quid tum dignam hanc ferali effigie
vocem, aut potius sibilum emittit, per forum
medium serpit, dentibus aduncis, aspectu ra-
bido huc, & illuc circumspēctans, si quem re-
periat, cui aliquid mali faucibus efflare, quē
ore attingere: dentibus infecare: lingua con-
spargere possit, hinc licentius supergressus
fluminis modo fortunis sese complurium
repentinus infundit, fertur per strages multi-
plices, ac ruinas, vineulis corpora ingenuorū
affligens: & quosdam obtrens manibus, cri-
mina scilicet multa consarcinando, à veritate
longè diserera, vt est in complicandis negotijs
artifex dirus, inde & Catena inditum est co-
gnomen.

OSTENTATOR.

Descriptio XLV.

*Ex Cicero-
ne 4. ad
Herenniu.* **I**ste, inquires, iudices, qui se dici diuitem, pu-
tat esse præclarum, primum nunc videre,
quo vultu vos intueatur: nonne vobis vide-
tur dicere; Darem si mihi molesti non es-
setis: cum verò sinistra mentum subleuat, e-
xistimat se gemmæ nitore, & auri splendore
aspectus omnium perstringere. Cum puerum
respicit, hunc vnum, quem ego noui (vos non
arbitror nouisse) alio nomine appellat, deinde

alio, atque alio; heus tu, inquit, veni Sannio,
ne quid isti barbari perturbent: vt ignoti, qui
audiunt, vnum putent eligi vnum de multis.
Ei dicit in aurem, aut vt domi lectuli sternā-
tur, aut ab auunculo rogetur Aethiops, qui ad
balneas veniat, aut Asturconi locus ante osti-
um suum detur, aut aliquod fragile falsè cho-
ragium gloriae comparatur: Deinde exclamat,
vt omnes audiant, videto vt diligenter nume-
retur, si potest ante noctem: Puer qui iam be-
nè hominis naturam nouit, tu illo plures mit-
tas oportet, inquit, si vis hodie transnumera-
ri. Age, inquit, duc tecum Libanium, & Sofi-
am, sanè deinde casu veniunt hospites homi-
ni, qui istum splendide dum peregrinaretur,
repperant, ex ea re homo hecule sanè con-
turbatur: sed tamen à vitio naturæ non reced-
it: bene inquit, facitis, cum venitis, sed recte
us fecissetis, si ad me domum rectè abiisset-
tis. Id verò fecissemus, inquiunt illi, si domū
nouissemus. At istud, quidem, inquit, facile
fuit, vnde libet, inuenire. Verum, te mecum.
Sequuntur illi: sermo interea huius confun-
tur omnis in ostentatione. Quærit in agris,
cuiusmodi frumenta sint: negat se, quia villa
incensæ sunt, accedere posse: nec ædificare et-
iam nunc audere: tamen in Tusculano qui-
dem cœpi insanire, & in iisdem fundamentis
ædificare. Dum hæc loquitur. Venit in ædes
quasdam, in quibus sodalium erat eodem
die futurum, quod iste pro notitia Domini æ-
dium, ingreditur cum hospitibus: hic, inquit,
habito: perspicit argentum, quod erat exposi-
tum, visit tucliniū, stratum probat: accedit
seruulus, dicit hominī clare dominum iam
venturum, si velit exire: Itane inquit? eamus
hospites, frater venit ex Salerno, ego illi ob-
uiam procedo: huc vos decimā venitote. Illi
decima quod iusserat, veniunt, quærunt hunc,
reperiunt domus cuius sit: in diuersorium
derisi sese conferunt. Vident hominem poste-
ra die: narrant, expostulant, accusant: Ait iste
eos similitudine loci esse deceptos, Angipor-
to toto deerrasse: contra valetudinem suam se
ad multam noctem expectasse.

Sannioni puero negotium dederat, vt vasa,
vestimenta, pueros, corrogaret, Seruulus non
inurbanus satis stremē, & concinnè compa-
rat, iste hospites domum deducit. Ait se ædes
maximas cuidam amico ad nuptias commo-
dasse: Nuntiat interea puer argentum repeti-
tum (pertinuerat enim, qui commodarat) Apage
te, inquit, ædes commodauī: familiam dedi-
argen-